

זה הפך להיות דו-קרב: אני יורה כדור והוא כדור. עד שנתתי צרור

ביקור פצועים

את תקופת ההחלמה בצפת, על אף הכאבים שהיו כרוכים בה, זוכר סמל (מיל') פישמן דווקא בחצי חיוך. "קשה להגיד את זה על אשפוז, אבל אני חושב שזו הייתה תקופה מאוד יפה", הוא אומר. פישמן נהנה בה עד כדי כך שהבטיח בזמנו לאחות הראשית, דליה צוקר, שישמור על קשר וישוב לבקר במחלקה האורתופדית.

"ובאמת, יום אחד התקשרתי, והודעתי שאני בא לעזור במחלקה", הוא מספר. פישמן קיים את הבטחתו, והגיע להתנדב בה ביחד עם חייל קטוע רגל בשם אריה שפילוביץ'. אך בזאת לא הסתיים הקשר עם המחלקה, שבינתיים עברה לבית-החולים רמב"ם. מרי פעם, כשהגיעו חיילים בעלי פציעה רומה לשלו, היו הרופאים מוזינים את פישמן כדי שיבוא לעורדם.

"באותה הפעמים שהגעתי לרמב"ם במהלך מלחמת לבנון הראשונה, תפס אותי פרופ' רייס, שטיפל בי כשנפצעתי, ואמר לי 'בוא, בוא. אברם, אתה מבין בזה'", מספר הפצוע הוותיק. "הוא לקח אתי לחדר הצילומים, הראה לי צילום של חייל שהגיע חמש דקות קודם במסוק, ואמר לי: 'תראה איזה מול. אם הכדור היה שני מילימטר שמאלה, הבחור היה על כיסא גלגלים לכל החיים'. אני שפרופסור יבוא ויסביר לי מצב של אחד הפצועים? מאוד התרגשתי".

שלושה קלאצ'ים, שלוש פעמים אש תופת. ישר קפצתי פוצט"א, כדי לתפוס עמדה הכי מהר שאפשר. מיד יריתי מחסנית שלמה לכיוון שממנו הם ירו. מהירי הזה התברר בדיעבד שהרגתי שניים. נשאר אחד. הוא התחבא. גם אני התחבאתי. הסתתרתי מאחורי סלע גדול ועץ אקליפטוס די רחב. ובמשך כל הזמן הזה לא הרגשתי בכלל שאני פצוע. הרגל שלי הייתה מכופפת לגמרי, אבל לא הרגשתי כלום. היה לי אקדה פרטי ואם-16, ויריתי משניהם. ברגע מסוים, זה כבר הפך להיות דו-קרב. שנינו מתחבאים, ואני יורה כדור והוא כדור, אני כדור והוא כדור. חיפשנו אחד את השני כמו בקרב צלפים: הוא הרים את הראש מעבר לסלע ואני ירתי כדור, אני הרמתי את הראש והוא ירה, וכך הלאה. ואז, החלטתי לתת צרור.

"המחבל מיד התחיל לצעוק משהו בערבית, לא יודע מה. וממה שאני ידעתי בערבית צעקתי: 'עירפא עירדאק תעל עול', כלומר, 'תרים את הידיים, ותבוא לכאן'. פתאום, שמת לי לב שהוא באמת מרים את הידיים ויוצא החוצה. הוא התחיל

צילום: עילי זוקר

פישמן. "לא הרגשתי שנפצעתי"

אדם בשם ויליאם אוואט, שלימים גיליתי שמדובר באביו של השוער דודו אוואט.

"בינתיים הגיע רכב של המפקדה, ואפילו רפול, אז אלוף פיקוד הצפון, נחת עם הליקופטר בתוך מטע התפוחים. הוא ירד, הסתכל מה העניינים, והביט בי. הייתי הפצוע היחיד שם. אני זוכר עוד את ההתייעצות שהייתה אז בין הרופא למפקד היחידה, האם לפנות אותי באמבולנס צבאי או באמבולנס אזרחי. הייתי צריך להחליט, ואמרתי שאני רוצה אמבולנס אזרחי, כי עם כאבי תופת כמו שהיו לי, לקפוץ בתוך קומנדור-אמבולנס זה דבר לא בריא. וככה פינו אותי לבית-החולים 'זיו' בצפת.

"התברר שחטפתי כדור שריסק את כל הירך, כדור נוסף שריסק את כל הברך ועוד כדור ברגל השנייה. שכבתי בבית החולים עם גבס על כל הגוף, ולאט-לאט הקטינו אותו. כיוון שהרגל והירך התרסקו, שמו ברזל ומתחו עם משקולות על מנת להאריך את העצם למצב הישר – מה שלא הצליח לחלוטין. מאז, הרגל קצרה בשלושה ס"מ, ואין יום בלי כאבים. אני זוכר שאחת האחיות התכוונה לטפל לי בירך המרוסקת, ובשביל זה היא נדרשה לחתוך לי את התותונים. היא אמרה בצחוק שהיא תביא לי תחתונים חדשים בקרוב, אבל עד היום לא קיבלתי שום דבר".

פישמן בעת שירותו הצבאי. "נשכננו בתוך מטע תפוחים וחיכינו לתנועה חשודה"

ישר קפצתי פוצט"א

סוקר בעיניו את אפלת המרחבים ומישיר מבט אל האופק, זיהה פישמן כי הרמויות החשודות נעות דרומה, לעבר הכביש המוביל לכפר גלעדי. במוחו צרצרה ללא מנוח המחשבה כי הוא ושני הנהגים שהיו עמו מהווים למעשה את החוליה הקיצונית והאחרונה בשטח, ועל כן עליו לנקוט בפעולה כדי שלא תצלה דרכם של המחבלים.

"חשבת: 'אני אלך לחסום אותם, אחכה להם בסמוך לכביש ואז אפתיע אותם'", משחזר פישמן. "התחלתי להתקדם ביחד עם הנהגים. באיזשהו שלב נשארתי רק עם אחד מהם, וכעבור זמן לא רב נשארתי כבר לבד. לא יודע מה קרה להם – אחד אמר שהוא נפל לבור, או משהו כזה. בכל אופן, המשכתי להתקדם על הכביש הראשי לכיוון כפר גלעדי. קיוויתי להתמקם באיזשהו מקום על מנת להתבונן, ולהיות מוכן לירי כשהם יתקרבו. פתאום החלו היריות, ולצערי הרב, הם פתחו באש ראשונית.

"אני לא הספקתי להתמקם, הם לא הספיקו להתמקם, אבל הכדורים שרקו. שלושה מחבלים,

הגבול עם לבנון. 'היינו צריכים לתפוס קו ממטולה ועד לקצה המזרחי של הגזרה', מספר פישמן. "המשימות היו משימות בט"ש רגילות: לנסוע לאורך הגדר הלוך ושוב, ולברוק אם יש חרייה של מחבלים. ככה לילה ועוד לילה, ומדי פעם אפילו נכנסנו ללבנון לכל מיני משימות מיוחדות. באחד הלילות התקבלה התרעה של הגדר החשמלית שעל הגבול. הגשש והסיוור יצאו למקום, אבל לא זיהו כלום על דרך הטשטוש שבקרבת הגדר.

"החרייה של המחבלים הייתה מאוד מיוחדת. הם הגיעו בקבוצה גדולה מאוד, והניחו על הגדר קרש ארוך. שלושה מהם הלכו עליו, עברו מעל הגדר וקפצו ישר לתוך דרך הטשטוש בצד הישראלי. בנוסף, הם הכינו מראש ענף, שבאמצעותו טשטשו את העקבות של עצמם על השביל. היה מסובך מאוד לעלות על זה, אבל למרבה המזל, בסיכוב השני שערך הסיוור, הגשש בכל זאת זיהה משהו, ממש בפוקס.

"הגשש הודיע שהמחבלים כבר עברו את הגדר ואת דרך הטשטוש, ושעכשיו הם יורדים לכיוון המחצבות הישנות של כפר גלעדי. מיד אספו את כולם, והודיעו: 'יש חריית מחבלים'. יצאנו לשטח הם המחבלים".

הגבול עם לבנון. "היינו צריכים לתפוס קו ממטולה ועד לקצה המזרחי של הגזרה", מספר פישמן. "המשימות היו משימות בט"ש רגילות: לנסוע לאורך הגדר הלוך ושוב, ולברוק אם יש חרייה של מחבלים. ככה לילה ועוד לילה, ומדי פעם אפילו נכנסנו ללבנון לכל מיני משימות מיוחדות. באחד הלילות התקבלה התרעה של הגדר החשמלית שעל הגבול. הגשש והסיוור יצאו למקום, אבל לא זיהו כלום על דרך הטשטוש שבקרבת הגדר.

"החרייה של המחבלים הייתה מאוד מיוחדת. הם הגיעו בקבוצה גדולה מאוד, והניחו על הגדר קרש ארוך. שלושה מהם הלכו עליו, עברו מעל הגדר וקפצו ישר לתוך דרך הטשטוש בצד הישראלי. בנוסף, הם הכינו מראש ענף, שבאמצעותו טשטשו את העקבות של עצמם על השביל. היה מסובך מאוד לעלות על זה, אבל למרבה המזל, בסיכוב השני שערך הסיוור, הגשש בכל זאת זיהה משהו, ממש בפוקס.

"הגשש הודיע שהמחבלים כבר עברו את הגדר ואת דרך הטשטוש, ושעכשיו הם יורדים לכיוון המחצבות הישנות של כפר גלעדי. מיד אספו את כולם, והודיעו: 'יש חריית מחבלים'. יצאנו לשטח הם המחבלים".

סמל (מיל') אברהם פישמן
קיבל צל"ש אלוף פיקוד
על כך שחיסל לבדו
חוליית מחבלים ליד
כפר גלעדי ב-1975

צו הקריאה לשירות
המילואים משול לתפוח

ארום ובשרני: לא תמיד נעים כשהוא נופל על הראש, אבל לעתים הוא עשוי להוביל לגילויים מסעירים. לפי המיתוס, פדחתו של סיד אייזק ניוטון אשר חשה בנטל התפוח שנחת עליה, הובילה לגילוי כוח הכבידה. גם סמל (מיל') אברהם פישמן, זכה לכך שייפול עליו דבר מה במפתיע – רק שהייתה זו איגרת עטופה בחותמת צבאית, הקוראת לו להתייצב. המילואים היו ממושכים, רבי נדודים ומהולים במלחמת יום הכיפורים, אך בסופם בצבצה תגלית מרשימה: בן כבוד.

"לחמנו עם חטיבה 9, וכמעט בכל לילה העבירו אותנו מאוגדה לאוגדה. כך היה עד שנגמרה המלחמה", מספר פישמן. "לאחר מכן ישבנו עוד איזה חצי שנה בתוך המובלעת הישראלית בסוריה. למפקדים שם הייתה נטייה להזיז אותנו ממקום למקום: מהג'בל הזה לג'בל ההוא. ואז, באחד הימים כשהגעתי לאיזה ג'בל, פתאום קראו לי ואמרו 'מזל טוב'. לא ידעתי בכלל על מה הם מדברים, והם גילו לי שאני אבא. כך נודע לי על הולדת בני".

אבל מבחינת צה"ל לפחות, אל התגלית המשמעותית ביותר הגיע פישמן דווקא לאחר תקופת המלחמה – בשירות מילואים ב-1975, במהלכו גילה חוליית מחבלים שחדרה לשטח ישראל, והכניע אותה בכוחות עצמו. ב-2 בספטמבר באותה שנה, עם אור ראשון, הבחין המילואימניק הצעיר בשלושה אנשים הנעים לעבר כפר גלעדי. הוא החליט לצמצם את הטווח בינם לבין חבריו לנשק, והתמקם במקום שבו, להערכתו, הם התכוונו לחצות את הכביש. כאשר מטווח של כ-30 מטר קרא פישמן לחוליה להזדהות, נפתחה עליו אש. הוא נפצע בשתי רגליו, אך הצליח לתפוס עמדה ולירות על המחבלים ולהרוג שניים מהם, בעוד השלישי בחר להסגיר את עצמו. על תפקודו זה הוענק לו צל"ש אלוף פיקוד הצפון.

זהו, היינו אחרונים

את שירות המילואים של שנת 1975 פתחה יחידתו של פישמן, גרוד 11 מחטיבה 9, במספר ימי אימון שגרתיים בבא"פ אליקים. בתום ההכנה המקוצרת, עלו חיילי המילואים צפונה לגזרת